

Construccions amb pedra seca

Padró F.X.BORRÀS

Aixopluc del Camp del Freixa F.X.BORRÀS

L'INVENTARI DOCUMENTAL I fotogràfic de les construccions amb pedra seca del terme municipal de Castellar de N'Hug, ha estat el centre d'atenció, des de 1997, del veterinari Francesc Xavier Borràs Salvat que, ajudat per les orientacions de veïns del poble, les ha recorregut una per una i les ha inventariat i fotografiat, sempre que ha estat possible, segons el seu estat de conservació (1).

Francesc Xavier Borràs Salvat, explica que *"la idea d'engegar aquest treball em va venir d'un amic que ha fet el mateix estudi a la comarca del Bages i d'un excursionista que me'n va fer un comentari"*. Amb molt d'interès i paciència Salvat ha pogut anar aplegant tot el conjunt de construccions. *"D'una història, d'una barraca, en sortia una altra i així es va poder anar fent l'inventari"*, explica l'autor. Durant aquest dos anys de feina, Borràs Salvat ha pogut censar un centenar de construccions localitzades a l'entorn de Castellar de N'Hug. Ha agrupat les construccions d'aquesta manera:

- Barraques de pastor
- Barraques de vinya
- Barraques de fanga
- Paravents
- Pletes
- Padrons
- Altres construccions amb pedra seca

La major part de barraques censades, segons Borràs Salvat, són bàsicament de fanga, tot i que moltes també tenien l'ús de barraques de pastor, encara que no solia ser exclusiu. Francesc Xavier Borràs Salvat diu que *"les barraques duen el nom de la casa, del tros, del lloc, i són al costat d'antigues feixes de conreu"*. Uns quaranta anys enrrera molta de la terra dels voltants de Castellar de N'Hug es menava i hi havia molts caps de bestiar. Per això es feien necessàries les barraques i altres construccions per mirar els ramats, ja que els indrets moltes vegades no eren pas a tocar del poble i sovint calia romandre-hi.

Barraca i pleta al Pla d'Anyella F.X.BORRÀS

Barraca de la Moixera F.X.BORRÀS

Les Saleres F.X.BORRÀS

Paravent F.X.BORRÀS

Barraca del Pla de l'Abella F.X.BORRÀS

Descripció i situació de les construccions amb pedra seca

Les construccions de què parlem solen estar encarades a llevant, per això cal mirar-se-les a primera hora, ja que de fer-ho en una altra hora es podria passar de llarg sense veure-les. Amb tot, els paravents estan encarats al nord, perquè en època de pastura arriba un molest vent de marinada. La majoria de barraques, de diferents mides, estan aixecades a l'empira en un marge. Les barraques de pastor estaven situades en llocs on el ramat s'estava temps. N'hi ha de molt grans, per encabir-hi molts pastors, ja que s'hi quedaven a dormir per vigilar el bestiar. De barraques de pastor en queden al Pla de l'Abella i al Pla de Rus; al Pla d'Anyella (municipi de Toses) se n'han localitzat quatre. Els paravents, un centenar a part de les barraques, estan repartits per tota la serralada que envolta Castellar per tal de dominar un bon tros de país. De paravents amb mitja coberta n'hi ha molt pocs i estan molt localitzats. La pleta és un tancat de pedra per

guardar-hi el ramat; a totes hi ha barraca o bé restes de barraca. Els padrons són pilars de pedra per a delimitar terres i drets de pastura. Els aixoplucs són obertures on només hi caben, atapeits el pastor i el gos. A vegades els aixoplucs es feien servir per guardar els xais acabats de néixer, en parir les ovelles. Es tapava el forat, perquè els depredadors no els fessin res.

A la zona del Pla de Rus també hi ha un triador, lloc on se separaven les ovelles d'una i altra casa. L'amagatall és un forat per les eines.

Com a anècdota, podem dir que a la barraca de la Moixera, que és molt fonda, hi guardaven els andars i el mul, i que una vegada un animal, reculant, es va escinglar.

Notes

1. Aquesta breu nota és un avenç d'un treball més aprofundit que en base a la informació recollida l'autor portarà a terme.

Redacció